

Базелюк О.В., здобувач вищої освіти
СВО бакалавр ОПІІ Маркетинг,
Науковий керівник – **Гайдаєнко О.М.**, к.е.н,
доцент кафедри економічного аналізу,
Одеський національний економічний університет

АНАЛІЗ СТРУКТУРИ ВИТРАТ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА НА ПРИКЛАДІ ПАТ «ОДЕСКАБЕЛЬ»

Діяльність будь-якого підприємства полягає у виробництві різноманітних товарів та реалізації їх кінцевим споживачем. Виконання таких завдань не можливе без витрат, так як вони є основним показником діяльності. Термін «витрати» часто вживається вченими-економістами, бухгалтерами, науковцями.

На сьогоднішній день в літературі існують різні поняття «витрат», що викликає багато суперечностей. Виходячи з цього поняття, виникає складність розуміння структури та класифікації витрат, так як кожен вчений по своєму розуміє саму сутність цього поняття. Витрати відіграють важливу роль у промисловому виробництві. Адже вони безпосередньо впливають на прибуток підприємства, ефективність виробництва та конкурентоспроможності. Виходячи з цього, тема роботи є актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій дозволяє зробити висновок, що від того, наскільки ефективно підприємство управляє своїми витратами, залежать його розвиток та успіх. Питанню структури витрат приділено багато уваги. Термін «витрати» зустрічається у працях І.А. Гончаренко, В.Л. Пластуна, В.Б. Івашкевича, С.А. Котлярова, Ю.Б. Кравчук, І.А. Бланка, В.П. Савчука, В.П. Дерій, М.І. Трубочкіної, Г.В. Нашкерської, А.А. Турила, Ф.Ф. Бутинець, О.А. Мошковської, Л.В. Нападовської, М.С. Пушкар, М.О. Скрипник, О.В. Варчук. Питання структури та класифікації витрат досліджували вчені М.Г. Грещак, А.М. Турило, Г.О. Партин, Ю.С. Цал-Цалко, Ю.О. Ночовна, С.І. Дроб'язко.

Кожний вчений трактує по-різному власний підхід до вибору структури та класифікації витрат, повністю або частково використовуючи свій досвід, а також спираючись на досвід інших вчених.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про значний внесок попередників, але ще й досі залишається значна кількість невирішених питань. Виникає складність розуміння структури та класифікації витрат.

Метою статті є узагальнення підходів щодо визначення поняття «витрати», класифікації витрат підприємства за різними ознаками та структури витрат промислового підприємства.

Н.П. Скригун вважає, що витрати є складною економічною категорією, вирішальним фактором, що впливає на фінансові результати діяльності будь-яких суб'єктів підприємницької діяльності. У зв'язку з цим, в системі управління як усього підприємства, так і його окремих структурних підрозділів центральне місце представлено інформацією про витрати. Крім того структура витрат підприємства, які характеризують рівень технології та організації

виробництва, ефективність діяльності, є основою формування цінової політики [1, с.11].

Потрібно зазначити, що в економічній літературі немає єдиного погляду щодо визначення поняття «витрати» та їх структури.

На думку С.А.Котлярова, витрати являють собою вартісне вираження ресурсів (матеріальних і трудових) підприємства, які використовуються для виробництва продукції, отримання прибутку або для досягнення будь-якої іншої мети організації.

В.П.Дерій вважає, що витрати являють собою запаси, необоротні активи та інші ресурси підприємства, які були використані в процесі фінансово-господарської діяльності підприємства, а також погашення підприємством своїх зобов'язань перед бюджетом та іншими кредиторами. [2, с.154].

Визначено, що більш доцільно трактує поняття «витрати» М.І. Трубочкіна, як витрати матеріальних, трудових, фінансових, природних, інформаційних та інших видів ресурсів у вартісному виразі.

Витрати мають достатньо розширену структуру, тому для аналізу необхідна їх класифікація.

На думку І.М. Грабової, класифікація витрат – це поділ їх на класи на основі певних загальних ознак об'єктів і закономірних зв'язків між ними. [3, с.304].

Витрати на підприємстві поділяються в залежності від видів діяльності підприємства. [4].

Витрати класифікуються за економічними елементами. Сукупність витрат за видами та в грошовому виразі економічно однорідних витрат називають економічними елементами.

За економічними елементами витрати поділяються на:

- матеріальні витрати;
- витрати на оплату праці;
- відрахування на соціальні заходи;
- амортизація;
- інші операційні витрати.

Це групування є єдиним для всієї промисловості. [3,с.308].

Зробимо аналіз операційних витрат на виробництво продукції за економічними елементами витрат на основі даних ПАТ «Одескабель» за 2020 рік. Такий аналіз наведено в табл. 1.

Аналіз операційних витрат показав, що у звітному році порівняно із попереднім роком сума операційних витрат збільшилась на 30,13%.

Дані зміни відбулися за рахунок збільшення майже всіх елементів витрат за виключенням інших операційних витрат.

Так, матеріальні витрати збільшились на 245442 тис.грн або на 33,75%, витрати на оплату праці на 28319 тис.грн або на 44,91%. Зміни по іншим статтям були мінімальними.

Також за аналізуючий період відбулися зміни в структурі операційних

витрат збільшилась питома вага матеріальних витрат, витрат на оплату праці.

В результаті дослідження проведено аналіз різних підходів вчених до поняття «витрати», до структури та класифікації цього поняття.

Таблиця 1

Аналіз операційних витрат на виробництво продукції за економічними елементами витрат на основі даних ПАТ «Одескабель» за 2020 рік

Елементи витрат	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення		
	Σ, тис.грн	Питома вага, %	Σ, тис.грн	Питома вага, %	Σ, тис.грн	%	Питомої ваги, %
А	1	2	3	4	5	6	7
1. Матеріальні витрати	727269	80,01	972711	82,23	245442	33,75	+2,22
2. Витрати на оплату праці	63063	6,94	91382	7,73	28319	44,91	+0,79
3. Відрахування на соціальні заходи	17751	1,95	18348	1,55	597	3,36	-0,4
4. Амортизація	11588	1,27	14647	1,24	3059	26,4	-0,03
5. Інші операційні витрати	89341	9,83	85805	7,25	-3536	-3,96	-2,58
Усього	909012	100	1182893	100	273881	30,13	х

Отже, можна зробити висновок, що структура та класифікація витрат займають найважливіше місце на ПАТ "Одескабель", так як дають можливість більш детально проводити аналіз для звітності підприємства та при першій можливості зменшити або оптимізувати витрати. Звідси виходить, що необхідно розробляти класифікацію витрат згідно з особливостями основної діяльності підприємства.

Список використаних джерел:

1. Скригун Н.П. Економічна сутність категорії витрат виробництва. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2017. № 4(71). С. 11 - 15.
2. Дерій В. Термін «витрати» та його трактування для потреб обліку і контролю. *Галиц. екон. вісн.* 2018. № 1(26). С. 154 - 160.
3. Економічний аналіз: навч. посібник. Волкова Н.А., Волчек Р.М., Гайдаєско О.М. та ін.; за редакцією Волкової Н.А. Одеса: ОНЕУ, Ротапринт. 2015. С. 304 - 309.
4. База даних ПАТ «Одескабель». URL: <https://smida.gov.ua/db/participant/05758730>.

